

Daar zit meneertje dan in zijn grote huis, alweer drieënhalf jaar alleen. Zo zat hij te denken. Zo zag hij zichzelf zitten denken.

‘75 jaar,’ had hij gezegd, tijdens een etentje rond kerst bij vrienden. Het leek koket toen hij zichzelf verbeterde: ‘Nee, 85.’ Maar hij had zich oprecht vergist. Eerlijk gezegd kon hij het moeilijk geloven. Het voelde ook nauwelijks anders. Een standaardgrapje bracht uitkomst: ‘De tijd gaat tegenwoordig zo snel dat ik mijn horloge door een kalender heb vervangen.’

Plotseling tien jaar ouder, tien jaar kwijt. Waaraan? Nou ja, een kleine vier jaar waren besteed aan het beschermen, het bemoederen van M tijdens haar ziekte en revalidatie. Vitaler dan toen was hij nooit geweest.

Hij zit hier toch goed. Wekelijks een werkster, regelmatig tuinmannen – háár tuinmannen. Elke dag twee kranten in de bus, zaterdags zelfs drie. Maaltjes uit de magnetron. Lakens naar de stomerij. Want samen naast de wasmachine sjoerrend en trekkend

lakens kreukvrij opvouwen was er niet meer bij.

En onbezorgd winkelen in de supermarkt om voedsel te verzamelen, zoals het een zoogdier betaamt – een verbazend volle kar voor een sober levende, solitaire man. Heimelijk tevreden met het winkelwagentje als verkapte rollator.

Hij zat toch goed – waarom weggaan?

Spiegels en etalageruiten beziet hij minder welwillend dan vroeger. Zo oud als zijn huidige spiegelbeeld zal hij hopelijk toch niet worden. Een magere gestalte, krommer dan hem lief is.

Bij zijn mondhoeken ontwaart hij een diepe neerwaartse rimpel, zeg maar groef, zoals van een buiksprekerspop waarvan de hele onderkaak op en neer klapt bij zijn brutale praatjes.

M betoogde dat ouderdom met spurtjes kwam. Een tijdje werd je nauwelijks ouder en dat werd dan versneld ingehaald. Hij is nu – vreest hij – aan zo'n inhaalslag begonnen. Met in de ochtend soms paracetamol tegen de duffe kop en de zeurende rug. Afge-mat door de nachtrust.

Ook wat wankel ter been. Als training loopt hij zo nu en dan als een ooievaar traag stappend met hoog geheven knieën rond de keukentafel. Prikkebeen. Zo noemde M hem soms. Ook wel Janneman Robinson als hij in wellingtons door de tuin liep.

Eerlijk gezegd ook hijgend pauzeren halverwege de trap naar de slaapkamer. Terwijl hij daar het liefst snel langs de plek gaat waar M na een val buiten wisten angstaanjagend had liggen reutelen.

Drie jaar eerder, op een ochtend in september, was M in hun slaapkamer ook al een keer gevallen – geveld door een hersenbloeding. Dit jaar op die fatale septemberdatum had hij er weer intensief aan teruggedacht. Maar hun trouwdatum, een week later, was aan hem voorbijgegaan. Vergeten. Niet aan gedacht.

Dat was schrikken. Niet zo mooi. De dag die ze een kleine dertig jaar liefdevol met een uitje gevierd hadden. Het begin van eeuwige zonneschijn. De datum die ze tijdens vakanties in elke hotelsafe als code intoetsten. Hoe kan dat nou, dacht hij. Hun leven werd immers gemarkeerd door rituelen en herdenkingen. Zoals de ‘intrekdag’ – getweeën uit eten. Verjaardagen – de hare: buitenshuis alle aandacht ontlopen; de zijne: pas geslaagd als aan het hek de door haar geplante roos bloeide (‘de verjaardagsroos’). Dat werd indertijd allemaal gevierd en nu trouw door hem herdacht. Behalve dit keer.

Nou ja, hij wist in zijn huidige bestaan sowieso niet altijd wat voor datum het was.

Op een avond was hij gestruikeld. In de huiskamer. Over een afhangend puntje van de plaid op de bank. Struikelen: de vloek van de ouderdom. Heel klassiek ging er in die enkele seconde van alles door zijn hoofd. De herinnering aan zijn val in de kamer van M in het ziekenhuis, plus een golf van weerzin om daar weer met een gebroken heup terecht te komen. ‘Misschien gunstig als ik op mijn linkerarm terecht kom. Vervelend dat het avond is – wie kan ik nu bereiken als ik hulp nodig heb.’ En pas toen lag hij op de grond, met al snel een gevoel van dankbaarheid dat er een kleed op de tegelvloer ligt waardoor hij ongedeerd, zeg maar ongebroken, kan opkrabbelen. Het kleed dat ze samen hadden gekocht.

Hij weet nog hoe ze in een Utrechtse winkelstraat een etalage passeerden waarin een enorm vloerkleed was uitgestald. Een paar stappen verder keerden ze tegelijk op hun schreden terug en wisten allebei meteen dat ze het kleed bekeerden – groot formaat, harmoniërend met de rode plavuizen in de huiskamer – maar durfden dat niet meteen aan de ander op te biechten. Toen het kleed na winkelbezoek en gedoe

met plattegrond en rolmaat in de kamer lag, vonden ze het zelfingenomen weer eens illustratief voor hun bijzondere saamhorigheid.

Gemakshalve gingen ze voorbij aan hun eerdere zitbankenlegende tijdens hun prille samenzijn. Op zoek naar meubilair hadden ze in meubelpaleizen vooral naar elkaar gegluurd, onzeker over wat de ander nou mooi of lelijk vond. Daarbij hadden ze zich zo op de vlakke gehouden dat ze tamelijk lelijke banken kochten, beiden denkend daar de ander mee te plezieren. Wat ze elkaar pas thuis, gezeten op diezelfde banken, durfden te bekennen. En dat zelfs twee keer.

Ook dat zagen ze als sluitend bewijs voor de harmonie in hun samengaan. De banken zien er trouwens goed uit want M heeft grand foulards aangeschaft om ze te camoufleren. Zonder hem. Vier stuks. Twee voor de zomer en twee voor de winter. Handig voor de stomerij.

‘Als je een heup breekt, kun je dat het beste in een ziekenhuis doen.’ Al gauw wordt het een vaste formulering. En aansluitend, dapper grappig: ‘Doe het alleen niet op de late vrijdagmiddag – dan zijn alle diensten aan het wisselen.’

Op bezoek bij M in de kamer was het misgegaan bij zijn overhaaste stap bedoeld om háár te ondersteunen. Stiefdochter H was halsoverkop gekomen

en had hem de verdere avond begeleid van het ene naar het andere onderzoek en zoon H was in het uitgestorven grote huis nachtgoed en meer gaan halen.

De opmerking over weekenddrukte was trouwens onterecht, want hij was die zaterdagochtend om negen uur de ok in gereden.

Er is wel wat lichamelijk ongemak. Al jaren een versleten rug en de zogeheten *frozen shoulder*. Hij manoeuvreert tussen bagatelliseren en klagen. Want klagen over kwalen is af te raden. Andermans gezondheid is sowieso oninteressant, bijna zo saai als mensen die uitweiden over eten dat ze ofwel lekker ofwel vies vinden. Maar hij wil zowel de vitaliteit uitstralen die bewoning van het grote huis rechtvaardigt, als een lichte bezorgdheid, oplettendheid bij zijn intimi in stand houden voor je weet maar nooit. Het wél benoemen maar dan als een luchtige anekdote. Bijvoorbeeld lacherig over de specialist en wat die gezegd had over zijn *frozen shoulder*: ‘Bij de top drie van de honderd ernstigste gevallen.’

Met die schouder valt te leven, maar het aantrekken van een jasje gaat stuntelig, en bij een tegenstribbelende trui ronduit knullig. Mouwen zijn zoek, het rugpand is een worst van textiel in zijn nek. Hij ziet zich worstelen met een stroeve trui, als een ouderwetse komiek die hannest bij het opzetten van een ligstoel.

De rug zit hem meer dwars. Letterlijk. Daarover speelt hij het over de band: vertelt hoe braaf en succesvol hij elke ochtend de oefeningetjes van de fysio doet. Liggend op bed, altijd dezelfde, altijd twaalf minuten. Hoe hij dan soms bijna in slaap valt. Het is een verhulde lofzang op de eigen discipline: niks aan de hand met mij. Maar mogelijk is hij vooral bezig zichzelf gerust te stellen. M zei dat hij een struisvogel is.

Vanwege die zeurende rug loopt hij buiten met de armen op de rug, als de eega van een vorstin op staatsbezoek. Dat oogt ontspannen, maar laat je niks wijsmaken. Het is om de pijnlijke rug te ontlasten en kromlopen te voorkomen. Twee tips om minder oud te ogen: één: Hou Recht Die Rug en twee: Kleine Pasjes Vermijden, doch Schrijden.

Tegelijk met hem deed M 's ochtends altijd háár oefeningen. Huiswerk van de fysio in Amsterdam waar ze lang vóór haar kwalen samen naartoe gingen. Als er aan de één op de behandeltafel geduwd en getrokken werd, zat de ander gezellig toe te kijken.

Maar op die noodlottige septembermorgen smakte M tijdens het oefenen in de slaapkamer tegen de grond. Hersenbloeding. De wekkerradio had net de piepjes van negen uur gegeven.

Na een halfjaartje afwezigheid sliep ze weer thuis, hij deed 's ochtends nog steeds zijn oefeningetjes. En

M ook, maar nu oefeningen uit de revalidatie. Net als daar begeleid door een wals van Sjostakovitsj, blikkerig afgespeeld op haar telefoon. Passend navrant wijsje.